

[Janne Normann]

er vi enige i, at når alle skal bære byrder, så skal landbruget også, og i princippet er vi også velvilligt stemt over for begrebet grundskyld, men vi har svært ved at se det rimelige i at indføre denne statslige grundskyld med den begrundelse, at erhvervets devalueringsevne, i hvert fald for eksportmarkederne, skal inddrages. Man devaluerer jo netop for at styrke eksporterhvervene.

Dertil kommer, at tidspunktet for en sådan grundskyld er overordentlig dårligt valgt. Kommer der perioder, og det gør der forhåbentlig, da landbruget får en ny indkomstfremgang, er det helt rimeligt at begrænse reallønnen også i dette erhverv. Ganske vist giver det ikke et helt tilforladeligt billede af reallønnen i landbruget at sammenligne indkomsterne her med lønmodtagernes, fordi de fleste landbofamilier har lavere fødevarer- og boligudgifter end byfolk, men det er altså en kendsgerning, at reallønnen i landbruget er stærkt nedsat på grund af rentebyrden og øvrige stigende omkostninger. På et sådant tidspunkt er en statsgrundskyld som den her foreslåede direkte skadelig for erhvervet, som det jo ikke bare af menneskelige, men også af samfundsøkonomiske hensyn er værdifuldt at holde liv i. En nettovalutaindtjening på 19 mia kr. om året er dog en post.

Ud over de økonomiske vanskeligheder, vi med en sådan grundskyld vil sætte mange landmandsfamilier i, må man også pege på risikoen for, at investeringerne i landbruget går så stærkt tilbage, at det vil have en alvorlig virkning for de til landbruget knyttede bygge- og anlægserhverv.

Vi skal altså ikke drøfte, hvorledes vi kan genere et enkelt erhverv mest muligt. Det var nok heller ikke meningen med forespørgslen. Vi skal hellere se på, hvorledes vi bedst kan afbøde de kritiske virkninger af fagets vanskeligheder.

Jeg vil gerne slå helt fast, at for det radikale venstre er dette at være selvstændig, at være selvhjulpne, noget helt fundamentalt for de mennesker, der har valgt den beskæftigelse. Det gælder naturligvis også handel, industri, gartneri og fiskeri. Et led i selvstændigheden er ansvaret, hvis det går galt, og det er derfor en selvfølge, at de selvstændige – og her er det altså landbruget, det drejer sig om – som har investeret ud over det fornuftige i tillid til, at inflationen nok skulle redde dem,

eller de, der i øvrigt har foretaget uforsvarlige økonomiske dispositioner, ja, de må også selv løbe risikoen. Der skal ikke være et særligt sikkerhedsnet under dem. Men man skal heller ikke være så barsk i sine krav om at lade falde, hvad ikke kan stå, at man selv i kortvarige kriserperioder ikke vil yde nogen støtte til dele af erhvervslivet. Vi gør det jo – og med rette – til fiskerierhvervet, medens vi venter på at få en ordentlig fiskeripolitik i fællesmarkedet, og vi skal naturligvis også gøre det for de landmænd, der i øvrigt har sunde virksomheder, men som er kommet i midlertidige vanskeligheder.

Men langt hellere må vi arbejde med tanker om, hvorledes vi, som det står i forespørgslen, hindrer en yderligere forværring af landbrugets situation.

Når vi skal have landbrugspolitikken op til revision, og det skal vi nok nogle gange i det kommende årti, vil jeg først og fremmest pege på, at den gældende landbrugslov har vist sig på nogle områder at være alt for restriktiv. Hovederhvervskravet har f. eks. vist sig at være til alvorlig skade for de mindre landbrug, som risikerer at blive nedlagt, fordi de dårligt er i stand til at give en familie føden, medmindre ægtefællen har godt lønnet arbejde.

Der er også en oplagt urimelighed i, at man uden selv at have det grønne kort kan erhverve sig et landbrug ved i de første år at have ansat en bestyrer og derefter selv overtage driften.

Selv om de gældende vikarordninger ikke har været meget benyttet, bl. a. fordi husdyrholdere ofte kvier sig ved at lade fremmede passe dyrene, skal vi nok også kigge nærmere på mulighederne for at få forbedret husbondeflønsningsordningerne i landbruget, så de landmænd, der er handicappede i forhold til andre erhverv med hensyn til mulighederne for at holde nogle dages ferie, kan få en chance.

Vigtigst af alt er dog for landbruget som for alle andre eksporterhverv, at vi får holdt igen på omkostningsudviklingen. På dette område indeholder regeringens pakke mange gode forslag, men med hensyn til pris- og indkomstilbageholdenhed er det vigtigt at fastholde tendensen i mange år, så vi gradvis kan få sænket det almindelige renteniveau.

Der er en enkelt ting, der har generet mig under hele denne diskussion om landbrugets